

Reisverslag van mijn bezoek aan Moskou.

Door Gooyke van der Schoot

In Moskou staat het dagcentrum voor heilpedagogie en sociaaltherapie Tourmalijn. Zie www.turmaline.ru. Remco van der Plaat, een Nederlandse heilpedagoog, is getrouwd met Zinaida Levina. Samen met een kleine groep hebben ze de Stichting Lemniscaat opgericht. Deze stichting behartigt o.a. de belangen van het dagcentrum en van het Ita Wegman Opleidingscentrum dat opleidingen realiseert voor heilpedagogie en muziektherapeuten.

Samen met mijn collega op het Heilpedagogisch Kinderdagcentrum Ilmarinen, Albina, bracht ik een bezoek van 21 tot 29 maart 2009 aan Tourmalijn en het opleidingscentrum. Albina doet ritmische massage op Ilmarinen en is 20 jaar werkzaam geweest als kinderarts in Kazachstan.

De opleiding muziektherapie van het Ita Wegman Opleidingscentrum.

De opleiding voor muziektherapie begon in juni 2008 met een introductiecursus en in november met een eerste blokcursus. De deelnemers worden opgeleid voor het werk met personen met een beperking, voor therapeutische hulp aan kinderen in het gewone onderwijs en bij medische problemen van kinderen en volwassenen.

In schoolvakanties wordt gedurende 3 jaar in blokken les gegeven. Daarna volgt een stageperiode. De studenten kwamen behalve uit Moskou, Smolensk en Sint Petersburg, ook uit Siberië, Wit-Rusland en Armenië. Hun instapniveau was verschillend, voor sommigen was dit het eerste blok, voor anderen het 2^e. Maar allen waren ze zeer geïnteresseerd.

Van de heilpedagogische opleiding zijn er al afgestudeerden.

Verschillende vrouwen werken in reguliere organisaties, soms in leidende posities. Een aantal probeert in deze situaties het heilpedagogische onderwijs te introduceren en te realiseren. Soms moet dit met enige aanpassing in de terminologie. De studenten uit Wit Rusland wilden graag met de kinderen, hoofdzakelijk in de kleuterleeftijd, de adventspiraal doen. Maar binnen hun instelling is verwijzing naar religie niet toegestaan. Daarom noemden ze het een lichtfeest, in afwachting van de terugkerende zon in deze donkere dagen. Ze waren daarna genoodzaakt het adventstuintje zeven keer te herhalen, omdat veel medewerkers het voor de groep kinderen waarmee zij werkten, ook wilden.

Een student uit Komi, in het noorden van Rusland, kreeg bezoek van een regionale minister van sociale zaken. Deze was zeer enthousiast over haar werk en kon er maar niet toe komen om weg te gaan.

Twee andere studentes gaven hun baan in een reguliere instelling op om een eigen initiatief in Tjseboksari op te zetten. Inmiddels hebben ze een pand gevonden waarin dit plaats kan vinden. In afwachting hiervan werken ze met kinderen aan huis.

Gedurende 4 dagen gaf ik 2 lessen van 1½ uur op deze opleiding en hoop zo deze zeer gemotiveerde mensen een stapje verder te brengen.

Toermalijn, het dagcentrum voor heilpedagogische kinderen en sociaaltherapie.

In 2003 is Tourmalijn opgericht. Momenteel vinden zo'n 45 kinderen en volwassenen er een toevlucht. Voor velen is het de enige plek in deze gigantische miljoenenstad waar ze met hun

problemen terecht kunnen en een menselijke benadering ontmoeten. Officieel staan ruim 10 miljoen inwoners geregistreerd, maar de schatting is dat het er wel 18 miljoen kunnen zijn.

De huisvesting is op de begane grond van een flat met een kelder waar geen daglicht komt. De ruimtes zijn ongeschikt, maar iets geschikts vinden in deze stad is heel moeilijk. Dus men was blij dat deze ruimte gratis ter beschikking werd gesteld enige jaren geleden. De schrik was groot toen begin 2007 aangezegd werd dat deze ruimte aan het eind van dat jaar ontruimd moest zijn. Dankzij een invloedrijke relatie bij de overheid zitten ze er nog, maar dat ze hier niet kunnen blijven is duidelijk.

De meest ideale situatie is als de stichting over een groot gebouw zou kunnen beschikken, waarvan 1/3 deel commercieel verhuurd kan worden. Dit geeft een financieel stabiele basis en een zekere huisvesting voor het dagcentrum en de opleidingen. Er wordt actie ondernomen om dit te realiseren.

Voor kinderen en jongeren tot 18 jaar biedt Toermalijn een schoolprogramma. Voor kinderen met een meervoudige handicap is geen plaats in de gespecialiseerde zorg in Rusland, waar men zich bij voorkeur op 1 probleem tegelijk concentreert.

Men beschikt over 1 klaslokaal dat intensief wordt gebruikt. Twee keer per week zit er de oudste klas, de pubers en 3 keer per week komen de kinderen uit de middengroep. Van 10 tot 3 uur zijn ze aanwezig. De jongste groep komt 2 keer per week van 5 tot 7 uur. Zelf voor deze zwakke groep loont het om voor zo'n beperkte tijd 1 uur of langer door de spits heen te reizen en weer terug.

Tourmalijn wordt gedragen door 20 gemotiveerde en enthousiaste medewerkers. Vijftien werken er fulltime. Iedereen krijgt hetzelfde inkomen, afhankelijk van het aantal gewerkte dagen. Dit blijkt goed te werken: velen zijn vanaf het begin bij het initiatief betrokken. Helaas zijn de inkomens te laag: € 330 per maand. Dat is te weinig voor een gezin met kinderen. Het leven in Moskou is bijna even duur als in Nederland....

Als portefeuliehouder "Oost-Europa", waaronder dit project valt, van het Internationaal Hulpfonds, wil ik deze Stichting Lemniscaat graag onder uw aandacht brengen. Het vormt de kern van de Russische helipedagogie. De studenten, die een van staatswege erkend diploma krijgen dragen er zorg voor dat antroposofie in de zorg voor het curatieve kind zichtbaar wordt. Zo kunnen steeds meer kinderen een menswaardige vorm van begeleiding krijgen. Dat dit vrijeschoolonderwijs op maat heet, is bijzaak.

Als u hier een bijdrage aan wilt leveren, stort dan op nummer 212195050 van het Internationaal Hulpfonds tav Moskou, code 9334

Gooyke van der Schoot